

Elena Cristina Petrescu

**LIMBA ȘI
LITERATURA
ROMÂNĂ**

pentru Evaluarea Națională

CLASA A IV-A

*20 de teste +
baremele de corectare*

➔ **Citește cu atenție textul.**

Balada căpșunilor fără culoare

Zully Mustafa

Când ieșiră însă din câmpul cu maci, cerul începu să-și schimbe culoarea. Se apropia înserarea. Lumina **se filtra** în depărtare, aruncând ultimele sale **pâlpâiri**. Cele două căpșuni simțiră o oboseală plăcută. Se opriră sub un copac, altfel decât cei văzuți până acum de ele.

— Să nu adormiți! le spuse acesta. În curând apar stelele.

— Da?! se luminează chipul alb al Căpșunicăi. Abia aștept...

— Ce aștepti? întrebă fratele ei.

— Să văd stelele!

— Unde sunt?

— Ridică-ți privirea, Căpșunica, îi spuse Copacul.

— Mulțumesc!

— Cu cine vorbești acolo, Căpșunica? o întrebă Căpșunici.

— Cu Copacul. Nu-l auzi?

— Nu! Vorbește și cu mine, Copacule, se rugă prichindelul.

— S-a dus vestea despre voi, îi îndeplini Copacul rugămintea. Macii le-au povestit fluturilor despre curajul și dorințele voastre, iar fluturii albinelor, de la albine a aflat mai departe toată Pădurea de Foioase. Acum vrem cu toții să vă ajutăm.

— Ce bine! zise Căpșunici. De-acum o să ne fie mai ușor.

— Ssst! Priviți acum!

Și după atâtea minunății descoperite într-o singură zi, apariția stelelor pe un cer senin, **străjuite de felia aceea galbenă** – „e Luna“, le spuse Copacul – le depăși toate așteptările.

Pironită locului de îndeplinirea propriului ei vis, Căpșunica rămase mută de admirație. Câtă dreptate avusese licuriciul! Privirea ei se pierdu în înaltul cerului și inimioara i se umplu de o fericire fără margini.

— De ce plângi, surioară? o întrebă îngrijorat Căpșunici.

— Plâng de fericire, dragul meu. Sunt lacrimi de recunoștință.

Într-adevăr, două bobițe calde, sărate, se rostogoliră pe obraji palizi ai Căpșunicăi. Pusese în ele toată emoția și bucuria de a exista sub un cer liber, puzderie de stele visate demult.

Căpșunici se strânse lângă ea. Alte două lacrimi umeziră frunzulițele din creștetele lor veștejite, atât de aproape unul de altul.

Să fie din cauza lacrimilor, să fie din cauza unui vis împlinit, dar dintr-odată simțiră cum frunzulițele lor prind viață. Deveniră tot atât de verzi și sănătoase ca și cele ale Copacului. Cele două căpșuni, după o zi de căutări, la capătul acesteia, își creaseră, iată, propria răcoare.

Și adormiră așa, într-un târziu, un alt fel de somn decât cel din Pădurea din Munții Stâncoși.

Zâmbeau în visele lor și nimeni nu-i mai **înghiontea** acum, cu gândul să le șteargă de pe chip frumusețea clipelor trăite.

Vocabular

a se filtra: (despre lumină) a pătrunde strecurându-se (printr-un corp transparent, printr-o deschizătură etc.)

pâlpâire, pâlpâiri: mișcarea tremurată a focului, a flăcărilor, a luminii; pâlpâit; (aici) licărire slabă

a străju: a păzi, a apăra; a sta de strajă, a veghea; a mărgini, a delimita ceva

pironit, -ă, pironiți, -te: bătut, înțepenit, fixat în piroane (cuie din oțel lung și gros); imobil, nemișcat, încremenit; (despre ochi, privire etc.) fixat, concentrat asupra cuiva sau a ceva; ațintit

înghionti, înghiontesc: a (se) lovi cu cotul sau cu pumnul, a îmbrânci; a atinge, dând ghiont; a lovi ușor (pentru a semnaliza ceva); a îmboldi

1 Când a început cerul să-și schimbe culoarea?

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

- A. Când ieșiră din câmpul cu maci, fiindcă se apropia răsăritul, cerul începu să-și schimbe culoarea.
- B. Când ieșiră din câmpul cu maci, fiindcă se apropia înserarea, cerul începu să-și schimbe culoarea.
- C. Când ieșiră din câmpul cu albăstrele, cerul începu să-și schimbe culoarea.
- D. Când intrară prin câmpul cu maci, fiindcă se apropia înserarea, cerul începu să-și schimbe culoarea.

2 Ce au simțit cele două căpșuni când s-au oprit sub un copac?

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

- A. Cele două căpșuni au simțit o oboseală plăcută când s-au oprit sub un copac.
- B. Cele două căpșuni au simțit o oboseală îngrozitoare când s-au oprit sub un copac.
- C. Cele două căpșuni au simțit că sunt singure când s-au oprit sub un copac.
- D. Cele două căpșuni au simțit că le așteaptă o noapte rece când s-au oprit sub un copac.

3 Personajele care apar în text sunt...

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

- A. ... Căpșunica și Căpșunici.
- B. ... Copacul și Căpșunica.
- C. ... Copacul, Căpșunica și Căpșunici.
- D. ... Copacul, Luna, Căpșunica și Căpșunici.

4 De la cine a aflat toată Pădurea de Foioase despre curajul și dorințele celor două căpșuni?

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

- A. De la maci a aflat toată Pădurea de Foioase despre curajul și dorințele celor două căpșuni.
- B. De la fluturi a aflat toată Pădurea de Foioase despre curajul și dorințele celor două căpșuni.
- C. De la maci și de la stele a aflat toată Pădurea de Foioase despre curajul și dorințele celor două căpșuni.
- D. De la albine a aflat toată Pădurea de Foioase despre curajul și dorințele celor două căpșuni.

5 De ce plângea Căpșunica?

Scrive răspunsul tău pe spațiul de mai jos.

6 Notează din text câte două replici rostite de personajele de mai jos, la sfârșitul cărora s-au folosit semnul exclamării și semnul întrebării (pentru Căpșunica și Căpșunici), respectiv semnul exclamării și punct (pentru Copac).

Căpșunica	Copacul	Căpșunici
—	—	—
—	—	—

7 Cum și-au creat propria răcoare cele două căpșuni?

Scrive răspunsul tău pe spațiul de mai jos.

8 Numerotează ideile de mai jos în ordinea în care s-au petrecut evenimentele. Fiecare idee a fost exprimată sub formă de titlu. **Numărul 1 a fost deja completat.**

- Frumusețea clipelor trăite
 Visul împlinit

1. Întâlnirea cu Copacul

- Propria răcoare
 Pădurea de Foioase

9 Titlul textului este *Balada căpșunilor fără culoare*.

Scrive două motive care să indice de ce crezi tu că autoarea a ales acest titlu.

A. _____
 B. _____

10 Citește alineatul colorat în text și formulează trei întrebări referitoare la conținutul său.

- A. _____
B. _____
C. _____

11 Întâlnirea cu Copacul a fost importantă pentru cele două căpșuni. Explică de ce.

12 Scrie pe conturul dat, pornind de la numărul 1 la numărul 25, o propoziție/un enunț în care să prezinți despre ce este vorba în textul citit.

13 Notează un mod (o faptă) prin care afli că personajele principale sunt cele două căpșuni. Demonstrează cu un enunț din text.

14 Alege personajul care îți place mai mult dintre cele prezentate în text și completează piramida de mai jos, după cerințele date:

1. numele personajului principal ales;
2. două cuvinte care descriu personajul;
3. trei cuvinte care descriu cadrul/ locul acțiunii;
4. patru cuvinte care expun problema/situația;
5. cinci cuvinte care descriu primul eveniment;
6. șase cuvinte care descriu al doilea eveniment;
7. șapte cuvinte care prezintă finalul acțiunii.

A green pyramid divided into seven horizontal sections, numbered 1 to 7 from top to bottom. The sections are intended for students to write their answers to question 14.

15 Imaginează-ți ce visa fiecare dintre cele două căpșuni. Alcătuieste, pornind de la acest fapt, schițele unor povestiri, completând tabelul dat:

Cine? (personaje principale și secundare)	Căpșunica	Căpșunici
Când?		
Unde?		
Ce s-a întâmplat? (și detalii)		
Finalul		

➔ **Citește cu atenție textul.**

Castelul Peleşor

Castelul Peleşor este o clădire impunătoare, construită pe **domeniul** Castelului Peleş (pe Valea Prahovei) din dorința regelui Carol I. Ridicată între 1899 și 1902 de **arhitectul** ceh Karel Liman și decorat de artistul vienez Bernhardt Ludwig, Castelul Peleşor a devenit, începând cu anul 1903, **reședința** de vară a **principilor** moștenitori ai României, Ferdinand și Maria.

Întreaga casă a fost decorată pentru a fi o reședință princiară și poartă amprenta unei personalități puternice: cea a reginei Maria. Aici au crescut și copiii lor: Carol (viitorul rege Carol al II-lea), Mărioara (regina Iugoslaviei), Elisabeta (regina Greciei) și Nicolae.

Peleşor are doar 99 de încăperi, față de Castelul Peleş în care se află 160 de încăperi.

Principalele săli sunt:

Holul de onoare, rafinat prin simplitate, este **lambrisat** cu lemn de stejar. Remarcabil se dovedește **luminatorul** împodobit cu **vitrailii**, element de arhitectură specific artei anilor 1900.

Biroul regelui Ferdinand impune prin **solemnitate**. Din garnitura mobilierului, se detașează biroul din lemn de nuc, placat cu trei panouri sculptate care înfățișează Castelele Peleş, Peleşor și Foișor.

Dormitorul de aur este mobilat cu piese realizate la 1909 în Atelierele de Arte și Meserii de la Sinaia (școală înființată de rege), după planurile și desenele reginei, fiind sculptate în lemn de tei aurit.

Biroul reginei Maria, amplasat într-un interior împodobit cu coloane **brâncovenești** și un cămin specific interioarelor românești, cuprinde un mobilier conceput de regină. Scaunele și masa pentru corespondență sunt decorate cu simbolurile Mariei, crinul și crucea **gamată**.

Camera de aur, încăperea **pivot** a palatului, este **insolită** ca decorație. Pereții din **stuc** aurit poartă frunze de ciulini, motiv drag reginei, deoarece îi amintea de Scoția, locul natal al Mariei. Mobilierul decorat cu elemente **celtice** și **bizantine** este pus în valoare și de luminatorul cu forma unei cruci celtice de pe plafon.

Castelul Peleşor deține o valoroasă colecție de artă decorativă. O mențiune specială merită manuscrisul **pergament** pictat de Maria și dăruit lui Ferdinand în 1906. La Castelul Peleşor se află și alte lucrări ale Reginei Maria, în afară de manuscrisul menționat anterior, ca de exemplu câteva acuarele reprezentând crini.

(Sursă: http://ro.wikipedia.org/wiki/Castelul_Peleşor)

Vocabular

domeniu, domenii: bunuri imobiliare (pământ, construcții etc.) aparținând unui stat, unui rege, monarh sau unui moșier; moșie foarte mare

arhitect, -ă: specialist în știința și arta de a proiecta și construi clădiri

reședință, reședințe: sediul unei autorități sau al unei persoane (oficiale); localitate sau clădire în care se află acest sediu

principe, principii: titlu purtat de conducătorul unui principat și de membrii unor familii principiare, regale sau imperiale; prinț

lambrizat, -ă, lambrisați, -te: (despre pereți) care este acoperit cu lambriuri (placă de lemn, de marmură sau de alt material, cu care se îmbracă pereții unei încăperi până la o anumită înălțime)

luminator, luminatoare: panou translucid sau transparent care înlocuiește o porțiune dintr-un perete, dintr-un plafon sau din învelitoarea unui acoperiș în scopul asigurării iluminării naturale a unei încăperi

vitraliu, vitralii: fereastră mare cu mai multe despărțituri, alcătuită din bucați de sticlă colorate sau pictate, montate într-o rețea de rame metalice

solemnitate: măreție, seriozitate, gravitate, sobrietate

brâncovenesc, -ească: care aparține epocii lui Brâncoveanu; **artă brâncovenească** – denumire dată creației artistice din Țara Românească, dezvoltată cu precădere în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu și care se caracterizează în arhitectură printr-o bogată decorație sculptată și pictată

gamat, -ă: (despre cruci) cu brațele îndoite în unghi drept

pivot: centru; element, punct de sprijin esențial

insolit, -ă, insoliti, -te: care surprinde prin caracterul său neobișnuit

stuc: material, sub formă de pastă, folosit pentru decorații arhitectonice, care se prepară dintr-un amestec de var stins vechi, praf de marmură și praf de cretă

celt, -ă, celți, -te: persoană făcând parte dintr-o veche populație europeană care a locuit în Galia (de unde s-a extins apoi și în alte regiuni); gal; persoană care făcea parte din triburile răspândite în Europa apuseană și centrală; celtic: care aparține poporului celt

bizantin, -ă, bizantini, -e: (adjectiv) care ține de Bizanț; propriu Bizanțului; (substantiv) persoană originară sau locuitor din orașul Bizanț sau din Imperiul Bizantin

pergament, pergamente: piele (de oaie, de vițel etc.) prelucrată special pentru a se putea scrie pe ea, folosită în trecut în loc de hârtie; document, text scris pe pergament

1 Unde a fost construit Castelul Peleşor?

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

- A. Castelul Peleşor a fost construit pe domeniul Castelului Peleş, pe Valea Prahovei.
- B. Castelul Peleşor a fost construit pe domeniul Castelului Bran.
- C. Castelul Peleşor a fost construit pe domeniul Castelului Peleş, pe Valea Argeşului.
- D. Castelul Peleşor a fost construit pe Valea Prahovei.

2 În ce perioadă a fost ridicat acest castel?

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

- A. Castelul Peleşor a fost ridicat între 1899 și 1903.
- B. Castelul Peleşor a fost ridicat între 1903 și 1993.
- C. Castelul Peleşor a fost ridicat în anul 1903.
- D. Castelul Peleşor a fost ridicat între 1899 și 1902.

3 Marchează, folosind culoarea verde, fragmentul din text care cuprinde cuvintele de mai jos.

PELIȘOR	moștenitori	Liman	1899
Karel	CAROL I	Maria	BERNHARDT
Ferdinand	1902	LUDWIG	principi
			reședință

4 Citește explicația cuvintelor de la *Vocabular* și realizează, cu ajutorul săgeților, corespondența între cuvintele de mai jos și explicația lor.

pergament	măreție, seriozitate, gravitate, sobrietate
principe	centru; element, punct de sprijin esențial
vitraliu	piele (de oaie, de vițel etc.) prelucrată special pentru a se putea scrie pe ea, folosită în trecut în loc de hârtie; document, text scris pe pergament
insolit	specialist în știința și arta de a proiecta și construi clădiri
solemnitate	fereastră mare cu mai multe despărțituri, alcătuită din bucăți de sticlă colorate sau pictate, montate într-o rețea de rame metalice
arhitect	care surprinde prin caracterul său neobișnuit
pivot	titlu purtat de conducătorul unui principat și de membrii unor familii princiare, regale sau imperiale; prinț